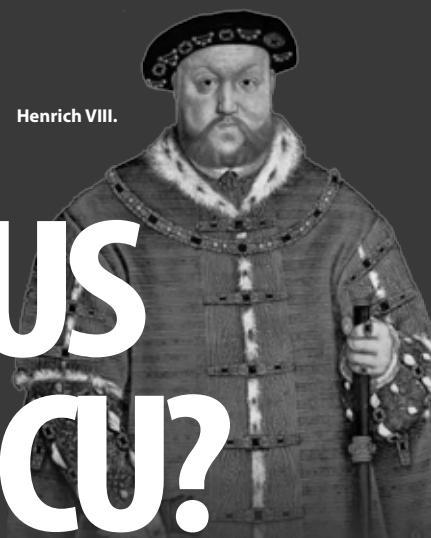

PRIBLÍŽIL SA ANGLIKANIZMUS K SVOJMU KONCU?

Henrich VIII.

V súvislosti so slovom **anglo** - každému napadne **Anglicko** a **Brexit** (Vystúpenie Spojeného kráľovstva z EÚ), a pritom už niekoľko rokov, prakticky od prelomu milénia trápi tento ostrov problém oveľa závažnejší. Netýka sa politického diania, vzťahu ku kontinentálnej Európe, ani ekonomiky, i keď v konečnom dôsledku má dopad na politiku a áno aj na ekonomiku Anglicka, Veľkej Británie, Commonwealthu ako aj ostatných častí sveta, ktoré spája jeden smer kresťanstva – anglikanizmus.

Pojem anglikanizmus v sebe zahŕňa náboženstvo anglickej štátnej cirkvi (Anglikánska cirkev – The Church of England) a náboženstvo jej dcérskych cirkví roztrúsených na všetkých obývaných kontinentoch. Vznik tejto cirkvi môžeme datovať do roku 1534, teda len sedemnaásť rokov od Lutherovho vyvesenia povestných 95 téz, ktorými odštartoval protestantizmus a reformáciu. Na rozdiel od Lutherovej reformácie, ktorému v prvom rade záležalo na návrate k pravdám Božieho Slova, anglikanizmus vznikol ako „truc politika“ anglického kráľa Henricha VIII., ktorému pápež nedovolil rozvod s manželkou Katarínou Aragóňskou (oddanou katolíčkou a najmä infantkou najväčšieho spojenca Svätej stolice – Španielska) a následné uzavretie manželstva s protestantkou Annou Boleynovou. Po vzájomnom ťažobaní sa s pápežom, Henricha prešla trepezivosť a rozhodol sa raz navždy vyriešiť svoj problém Tudorovsky, teda radikálne – rozchodom s katolíckou cirkvou a založením vlastnej – anglickej cirkvi, ktorej hlavou bude on sám. Za päťsto rokov existencie cirkvi sa vďaka expanzii Británie do celého sveta,

cirkev rozrástla. V niektorých krajinách dodnes cirkev nesie názov anglikánska, v iných (napr. USA a Škótsko) zas názov Episkopálna. Jednotlivé cirkvi sú spojené v Spoločenstve anglikánskych cirkví (Anglican Communion – ďalej len „Spoločenstvo“) a za svoju duchovnú hlavu považujú arcibiskupa z Canterbury i keď ten nevykonáva svoju autoritu mimo Anglicka. Oficiálnou hlavou cirkvi naďalej zostáva anglický monarcha. Teologicky má cirkev blízko ku protestantizmu, liturgicky má však stále so svojimi siedmimi sviatosťami najbližšie ku katolíckej tradícii. Za svoju autoritu anglikáni považujú Božie Slovo, tradíciu a rozum. Ale zdá sa, akoby práve tú posledne menovanú v súčasnosti akosi odsunuli kdesi preč. Dá sa totiž povedať, že Anglikánska cirkev vznikla kvôli žene a tak sa zdá, že kvôli žene (ženám) aj zanikne. Netýka sa to žien ako

takých, ale problému, ktorý začal gradovať v súvislosti s vysviackou žien. Tento problém sa, samozrejme, netýka len anglikanizmu. Prvýkrát ženskú vysviacku povolili niektoré protestantské cirkvi na prelome 50. a 60. rokov XX. storočia. V anglikánskej cirkvi sa „sagrálna feminizácia“ objavuje až začiatkom 70. rokov. Ale už v r. 1975 sa prijíma stanovisko, že neexistuje žiadny teologický dôvod znemožňujúci svätenie žien. Trvá však ešte osemnaásť rokov, kým sa schváli dokument povolujúci kňazské svätenie žien a prvá žena je vysvätená za kňaza anglikánskej cirkvi v roku 1995. Na protest s týmto rozhodnutím asi 400 ženatých anglikánskych kňazov prestupuje do katolíckej cirkvi, kde je im povolené naďalej vykonávať kňazskú službu. V októbri 2009 Vatikán dokonca oznámil, že katolícka cirkev prijme konzervatívnych anglikánov a vytvorí pre nich zvláštne štruktúry na úrovni ordinariátov, aby si mohli zachovať niektoré svoje liturgické zvyklosti a ženatých kňazov.

V júli 2008 sa vo vypätej atmosfére konala synoda anglickej cirkvi, ktorá schválila nielen kňazské, ale rovno biskupské svätenia žien. Reakciou bolo, že synody sa odmietlo zúčastniť 1300 kňazov (10% z celkového počtu), medzi ktorými bolo aj viacero biskupov. Na Lambethskej konferencii, ktorá na synodu prakticky nadväzovala, sa odmietla zúčastniť až štvrtina pozvaných biskupov. Tento problém prerástol do súčasného stavu: 17 zo 44 samostatných anglikánskych provincií povoľuje biskupské vysviacky.

Ešte väčšie prehĺbenie krízy priniesla hlava americkej Episkopálnej cirkvi Katharine J. Schori, (ktorej lobby ovládlo americkú Epis-

kopálnu cirkev) tým, že za biskupa vysvetila rozvedeného muža žijúceho v homosexuálnom vzťahu. Po tom, čo akceptovala „zosobášenie“ dvoch homosexuálnych kňazov, to bola skutočná bomba na trpezlivosť anglikánskeho kléru. A odpoveď nedala na seba dlho čakať. Mesiac po vysvätení začala jedna zo 107 episkopálnych diecéz rokovat' o začlenení do katolíckej cirkvi, ďalších dvanásť chcelo vytvoriť novú sieť anglikánskych diecéz a farností. Základnou argumentáciou bolo, že Lambethská konferencia z roku 1998 odmietla povoliť anglikánskym kňazom žiť v homosexuálnych zväzkoch. S Episkopálnou cirkvou následne prerušili kontakty africké anglikánske cirkvi, ktoré patria medzi najväčšie a najdynamickejšie sa rozvíjajúce cirkvi Spoločenstva. Vyše polovica z 80 miliónov anglikánov dnes žije na africkom kontinente.

Nedošlo teda len k odpadnutiu celých farností a ich prechodu k tradičnejším cirkvám Spoločenstva (čím paradoxne mnoho afrických anglikánskych cirkví získalo relatívne veľké a bohaté farnosti v USA), ale aj k tvrdým sporom medzi Episkopálnou cirkvou a ostatnými cirkvami Spoločenstva, ktoré stále zreteľnejšie smerujú k rozpadu Spoločenstva. Kým zostatok Spoločenstva hrozí Episkopálnej cirkvi, že pokiaľ od súčasnej praxe neodstúpi, bude to znamenať „zásadné narušenie jednoty“, v Episkopálnej cirkvi silnejú hlasy za opustenie Spoločenstva. V januári 2016 Spoločenstvo zbavilo amerických episkopálov pre ich podporu zväzkov osôb rovnakého pohlavia na tri roky hlasovacích práv vo svojich orgánoch.

Spoločenstvo teda pravdepodobne po poltísročí svojej existencie končí a mnohí si kladú otázku, kto za to nesie hlavnú vinu. Najľahšie by bolo povedať, že za to môže hlava Spoločenstva - arcibiskup z Canterbury. Problémy sa vyhrtili najmä počas úradovania arcibis-

kupa Williama (2002-2012) a vývoj udalostí nasvedčuje, že za súčasnú situáciu skutočne z veľkej časti môže práve on, pretože od svojho nástupu do úradu podporoval myšlienku biskupskej vysviacky žien a pracovne sa stretával s homosexuálnymi kňazmi a ich partnermi. Urobil chyby, za ktoré poniesie súd, ale zvaliť všetko na neho, to by sme kludne mohli použiť Dumasove „Cherchez la femme“ a hodiť to všetko na ženy. Dôvodom krízy taktiež nie je fakt, že anglikáni sú štátnou cirkvou, a preto sú silno ovplyvňovaní aktuálnymi spoločenskými zmenami a musia „rešpektovať a reprezentovať“ ctenie anglického národa, ktorý je slobodný a otvorený rovnosti žien vo všetkých oblastiach“, ako to uviedol The Observer.

Skutočnú odpoveď nám ako vždy dá Božie Slovo. Piata kniha Mojžišova opisuje požehnanie pre tých, ktorí zachovávajú (ostríhajú) a dodržiavajú všetky Božie prikázania a kľatby pre tých, ktorí naopak všetky Božie prikázania nezachovávajú a nedodržiavajú. A jedna z kľatob znie: „Hospodin pošle na teba zlorečenie, desivú bezradnosť a kľatbu na všetko, po čom siahne tvoja ruka, čokoľvek budeš robiť, dokiaľ nebudeš zahladený a dokiaľ skoro nezahynieš pre svoje zlé skutky, pretože si ma opustil.“ (5.M.28:20).

Problémom a semenom krízy anglikánov je to, že opustili Boha, ak im o Neho vôbec niekedy šlo. Všetko už založenie uvedenej cirkvi je spojené s pýchou a aroganciou kráľa, ktorý si ohýbal Božie Slovo podľa ľubovôle a nie túžbou po návrate k pravdám Božieho Slova, ako to bolo u reformátorov a Božích mužov predreformačného obdobia, ktorí volali ľudí k poslušnosti a podriadeniu sa Božiemu Slovu.

A čím opustili anglikáni Boha? Ježiš apoštolovi Jánovi na ostrove Patmos diktuje varovný list zboru v Tyatíroch: „mám niečo málo proti

tebe: že necháš ženu Jezábel, ktorá hovorí o sebe, že je prorokyňou, učíť a zvädzať mojih sluhov“ (Zj.2:20). A anglikanizmus je až osudovo späť so ženami, ktoré prevzali vládu v cirkvi a spôsobili krízu, pri ktorej ide o krk celého Spoločenstva. Až by si človek myslel, že je to pomsta žien za to, že počas panovania prvej hlavy cirkvi prišlo o krk toľko žien. Ako sa však na pôsobenie žien v cirkvi pozerá Božie Slovo? Najkomplexnejšie sa tejto téme venuje apoštol Pavol, ktorý napríklad zboru v Korinte píše: „Vaše ženy nech mlčia v sboroch, lebo sa im nedovoľuje hovoriť, ale podriaďovať sa, jako i zákon hovorí. A jestli sa chcú niečo naučiť, nech sa doma pýtajú svojich vlastných mužov, lebo je mrzák vec žene hovoriť v sbore. Alebo či od vás vyšlo slovo Božie? Alebo či len k vám samým prišlo? Ak niekto myslí o sebe, že je prorok alebo duchovný, nech pozná dobre, čo vám píšem, že sú to prikázania Pánove“ (1.Kor.14:34-37). A biskupovi Timoteovi do Efezu píše nasledovný zákaz: „žene nedovoľujem učíť ani vládnuť nad mužom, ale nech je ticho“ (1.Tim.2:12). Cirkev nie je o rodovej rovnosti. Cirkev je o poslušnosti Bohu a Jeho Slovu. A preto sa aj páni a dámy z Observer - a mýlia, pretože cirkev nemá rešpektovať a reprezentovať ctenie národa, ale má rešpektovať Božie Slovo a reprezentovať Boha, pretože cirkev je ambasádou Božou na zemi viazanou poslušnosťou k pravde Božieho Slova a nie spolkom rovnostársky zmýšľajúcich ľudí, ktorí každých päť - desať rokov zrevidujú svoje názory a zmenia svoj pozdrav z „Na stráž!“ na „Češť práci!“, pretože predsa musí „rešpektovať a reprezentovať“ ctenie národa“. V tomto prípade sa cirkev stáva len spoločenským klubom, ktorého existencia je podmienená záujmom ľudí a nie cirkvou, ktorú ani brány pekla nepremôžu.

Róbert Vysocký